

Biskupské slovo při příležitosti první svaté liturgie v novém chrámu sv. Cyrila a Metoděje ve Velkém Meziříčí

Velký dar svatých Cyrila a Metoděje

Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha!

Drazí otcové, milovaní bratři a sestry,

Přestože dnes nemůžeme být fyzicky mezi vámi, s velikou radostí v srdci se spolu s vámi duchovně účastníme první svaté liturgie v novém kostele svatých a apoštolům rovných Cyrila a Metoděje ve Velkém Meziříčí. Pevně věříme, že tato veliká událost je zvláštním požehnáním milosti Trojjediného Boha a veliký dar soluňských bratří našemu malému církevnímu společenství zde v Čechách.

Jelikož tento rok slavíme **1150 let** od příchodu slovanských věrozvěstů nositelů kultury na Velkou Moravu, je naše dnešní shromáždění mimo jiné i vyjádřením naší **aktivní účasti** na oslavách tohoto historického výročí. Jedná se zároveň o **mezník** našeho působení, a to s důležitými důsledky.

***

Každý pravoslavný chrám je „nebe na zemi, ve kterém přebývá a prochází se nebeský Bůh“ (sv. German, patriarcha konstantinopolský). Je jakýmsi **duchovním přístavem** na rozbouřeném moři našeho života, kde vládne Boží pokoj. Jedná se o školu duchovního života, která, jak praví sv. Jan Zlatoústý, přenáší člověka ze země na nebe.

V pravoslavném chrámu přinášíme oslavu pravému a živému Bohu „s bázni a úctou“ (Ž 12,28). Ti, kteří křtem vstoupili do pravého Těla Kristova, do svaté pravoslavné Církve, mají to veliké požehnání, sloužit Bohu v duchu a v pravdě (J 4, 23). Vždyť Pravoslaví znamená především pravá oslava Boha a až potom pravé poznání. Krácejíce v novosti života, mrtvi pro hřích a živi pro Boha a zachovávajíce Boží přikázání, zakoušíme v bohoslužbě naší Církve **tajemství Boží lásky**: kříž a vzkříšení našeho Spasitele Ježíše Krista s centrem ve svaté Eucharistii.

Svatá Eucharistie je Božím **pozváním** k posvěcení celé naší existence, **pozváním k pravému životu**. Neboť svatá Eucharistie je tou základní potravou pro naše duše. Pouze skrze ni se uskutečňuje naše bytí s Bohem. Pouze ona orientuje náš život k Bohu, otevírá naši existenci pro věčnost a činí nás chrámem Božím. V **rukou učiněném** chrámu se tedy odehrává naše spása, neboť se stáváme **rukou neučiněným** chrámem, obydlím Ducha Svatého.

Ve svaté Eucharistii přijímáme Krista ve formě chleba a vína, které se tajemně proměňují v Jeho Tělo a Krev. Sjednocujeme se s Ním a tvoříme s Ním jednoho ducha (1 Kor 6,17). Jsme osvěcováni nestvořeným Světlem jeho Božství. Tento proces z nás činí Jeho **neklamně svědky** ve světě kolem nás přinášející naději, teplo Boží milosti a obětavou službu pro druhé. To je předmětem pravé misie Církve jakožto pozvání lidí s otevřeným srdcem ke společenství s Bohočlověkem, které začíná na této zemi a pokračuje na věčnosti. Pouze pravé **společenství** s Kristem, s oživujícím Křížem a s radostným Vzkříšením, poskytuje člověku smysl života a existenciální hodnotu. Zatímco vše co oddaluje od Krista, přináší rozklad, smrt a nesmyslnost.

To vše měli na vědomí svatí a apoštolům rovní Cyril a Metoděj, když přišli z Byzance položit základy místní církevní organizace mezi Slovy na Velké Moravě. Proto dali takový důraz na organizaci

bohoslužebného života, na misii mezi místním lidem a na zajištění schopných učedníků-pokračovatelů v jejich svatém díle. Za tímto účelem bylo nutné kvalitní jazykové vybavení. Proto vytvořili hlaholici, první slovanskou abecedu. Tak se mohla uskutečnit **jedna z největších světových historických událostí: začlenění slovanských národů do světa křesťanství a kultury.**

Svatí bratři žijící ještě v době jednotného křesťanství Východu a Západu obdrželi pro své evangelijní dílo schválení z Říma a působili jako **vzory skutečné církevní catholicity**: přijímali a tolerovali prvky různorodosti, které nenarušovaly poklad společné víry a společného daru lásky. Přesto však když byla ohrožena víra a spása lidí, nebo když došlo k pošlapání křesťanského éthosu, svatí bratři neváhali přijít do konfliktu jak s církevními, tak i politickými představiteli. To, o co jim šlo bylo zachovat catholicitu pravé víry.

Z tohoto důvodu bylo jejich vystoupení proti franckým *trojjazyčníkům* nekompromisní. Neexistují pouze tři jazyky, ve kterých je možné oslavovat Boha, každý národ je povolán oslavovat Boha ve svém vlastním jazyce. A dokonce když později nový papež zrušil předcházející schválení z Říma pro používání slovanského jazyka v bohoslužbách, *svatí bratři neuposlechli tohoto nařízení*. Nepřijali v tomto případě **autoritu římského papeže, neboť nebyla v souladu s pravdou, nevyjadřovala Boží vůli a nesloužila potřebám slovanského lidu.**

Jak je všeobecně známo, svatí bratři a jejich učedníci byli na Velké Moravě pronásledováni, neboť se rozhodným způsobem postavili proti zavedení trojjazyčnické hereze. Navíc Frankové – v té době ještě bez schválení Říma - zavedli svévolně do vyznání víry přídavek *Filioque*, který odporuje evangeliu (viz. J 15, 26) a rozhodnutí III. ekumenického sněmu o zákazu jakékoli změny ve Vyznání víry. Důraz svatých bratří na pravdu, jejich vyznavačské a mučednické smýšlení mělo *prorocký význam*. Pokud by v té době Řím neodsoudil tuto změnu ve Vyznání, sám by odpadl od pravé víry, jak se to bohužel po zhruba 150 letech nakonec stalo.

Pro svaté bratry a jejich učedníky je znovuoživení jednoty Církve možné pouze skrze změnu smýšlení těch, kteří odpadli od Pravdy a skrze plné přijetí zjevené víry Církve. **Dokud se to nestane, není možná jakákoliv forma církevního společenství.**

***

Jak je zřejmé, svatí Cyril a Metoděj jsou **nositeli oikumenicity víry**, ale v žádném případě to **nejsou ekumenisté**. Jejich poselství je dnes v době rozšiřování a nadvlády *ducha ekumenismu* zvláště aktuální a platné. Již zhruba jedno století je pravoslavná církev napadána eklesiologickou herezí ekumenismu. Výsledkem je zjevný úpadek víry v oficiálních místních pravoslavných církvích, ve kterých převládá duch kompromisu, sekularizace, odcizení se pravoslavnému éthosu a obecně proces apostaze. Také z tohoto důvodu svatí Cyril a Metoděj slouží jako **zářný příklad**, který nám může pomoci k znovunalezení naší ztracené pravoslavné identity. Pouze takto můžeme odvrátit tento negativní proces a pomoci k povstání skutečného svědectví o pravoslavné víře a ctnostného života v obětavé službě pro druhého.

A to je také poslání, o které pod moudrým vedením zesnulého metropolity Kypriána, stejně jako jeho nástupce metropolity Kypriána mladšího, usiluje Posvátný synod v ohrazení všude tam, kde Hospodin dovolí a to i v požehnané české zemi. Proto je radost nás všech, biskupů, duchovních a věřících při této významné události skutečně veliká a naše vděčnost stěží vyjádřitelná.

Vždyť rozsvícení nového majáku, ze kterého vychází tiché světlo pravé Pravoslavné víry je nadějnou a radostnou skutečností. Přes naši malost a nehodnost se nad námi Bůh slitoval a učinil nás hodnými býti **vzdálenými potomky** svatých Cyrila a Metoděje, kteří udržují tu stejnou víru a předávají to stejné poselství o spáse, které na Velkou Moravu přinesli soluňští bratři. Jejich důraz na misii, na bohoslužbu a obětavou službu pro druhé, nás zavazuje k tomu, abychom se zodpovědně snažili očišťovat naše srdce a vyjadřovat naši víru dobrými skutky. Tímto způsobem budeme moci pokračovat v jejich misijním díle.

Kéž tento malý, ale pěkný chrám zasvěcený jejich památce je symbolem a připomínkou našeho dluhu, který k nim máme. Kéž se opravdu stane centrem *duchovní obnovy*.

Oficiální místní Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku prochází v současné době hlubokým otřesením a velikou krizí, která je následkem toho, že nekráčeji věrně ve šlépějích svatých soluňských bratří. Naše přítomnost zde v Čechách si neklade za cíl další prohlubování této bolestivé situace (naše společenství je početně nepatrné a nepracujeme ani agresivně, ani proselyticky). Naopak cílem našeho působení je náprava této bolestivé situace a to v tomto slova smyslu: **jsme svobodným a žijícím svědomím Pravoslavné církve a přinášíme poselství o citlivém setrvávání v tradici a o jejím obětavém, nesobeckém a neporušeném předáváníí.** Pokud oficiální místní pravoslavné církve přijmou za svůj tento **postoj** a tento **způsob**, osvobodí se ze smrtelného sevření ekumenismu a ostatních uvedených problémů tak, aby mohly znovuobjevit svoji ztracenou identitu a realizovat své spásonosné poselství - za těchto okolností bude naše poselství naplněno a naše přítomnost již nebude nutná ani v Čechách ani jinde na světě. Dokud se však něco takového neuděje a naopak se bude situace dále zhoršovat, **považujeme naše působení za Bohem nám uložené a svatými bratry požehnané. A budeme se je snažit v pokoře a vděčnosti realizovat až do smrti.**

***

Jsme zavázáni hlubokou vděčností představitelům městské samosprávy za to, že nám laskavě poskytlí tuto budovu. Děkujeme všem, kteří se podíleli na přestavbě zdejšího prostoru v Boží chrám. Máme velikou radost z toho, že byla zažehnuta nová pochodeň, která přináší světlo Boží Milosti. Kéž Bůh dá, aby nikdy neuhaslá.

Pevně doufáme, že se nám podaří v brzké době navštívit vaši zemi a oficiálně udělit biskupské požehnání tomuto novému chrámu.

S požehnáním našeho metropolity Vám Všem přeji
z celého svého srdce krásné
sváteční dny.

† *Biskup Kliment gardikijský*